

Treći velehradski kongres. Ove će se godine obdržavati treći velehradski kongres od 27.—29. srpnja, na koji će doći učeni bogoslovi iz svih slavenskih zemalja, da zajedno vijećaju, kako da se uspostavi i učvrsti sveza među vjernicima istočne i zapadne crkve.

Kongresu će se na vijećanje predložiti ovi predmeti: 1. Prijeporna teološka i historička pitanja, koja će učeni bogoslovci jedne i druge crkve nastojati da razjasne. 2. Praktična pitanja kako da se po mogućnosti od strane predrasude, kriva mnijenja, tuggjenje duhova, što sve sada muti slogu između katolika i pravoslavnih i kako da se na temeljima nauke kršćanske uspostavi prijateljsko općenje među katoličkim i pravoslavnim učenicim bogoslovima. Jezik, kojim će se govoriti na kongresu je latinski i ruski.

Program III. velehradskog kongresa je ovaj: 27. srpnja poslije podne: U 2 sata: Veni Sancte. Izbor predsjednika. Predsjednikov pozdravni govor. U 2:30 s.: predaje parok Vasilije Goeken (Berlin): „Može li se doći do unije između rimokatoličke i istočne crkve?“ U 3 s.: predaje O. Claves Bouuaert (Brüssel): „Koji su psihološki uvjeti, da se uspostavi sloga među onima, koji se prepiru u nauci?“ U 3:30 s.: predaje O. I. Urban (Krakov): „U čemu se zapadnjaci i istočnjaci razilaze i kako da se sjedine?“ U 5 s.: Izbor četiriju

sekcija. — Prva sekcija stavlja pitanja i riješava ih.

28. srpnja prije podne: U 8 s. predaje O. Aur. Palmieri (Rim): „Može li se katoličkoj nauci o zadovoljštini predbaciti „juridizam“?“ U 8:30 predaje prof. O. M. Jugie (Carigrad): „O molitvama za sjedinjenje crkvi“. U 9 s. predaje dr. Janko Simrak (Zagreb): „O uzrocima i zaprekama unije u kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji“. U 9:30 s. predaje prof. O. Met. Ustičkov (Fanaraki): „O sjedinjenju crkve bugarske sa crkvom rimskom“. U 10 s.: „Druga sekcija stavlja pitanja i riješava ih.

28. srpnja poslije podne: U 2 s.: glavna skupština „Academia e Velehradensis“. U 5 s.: Treća sekcija stavlja pitanja i riješava ih.

29. srpnja prije podne: U 8 s. predaje prof. D. Pl. de Meester (Rim): „Dokazi izneseni za vatikanskoga koncila protiv nepogrješivosti rimskoga pape ispiregjuju se s dokazima istočnjaka“. U 8:20 s. predaje iguman O. Hristov (Mostrati): „O važnosti bugarskog kalugjera Pantelejmona za sjedinjenje crkvi“. U 8:40 predaje prof. dr. Jul. Hadžega (Ungvar): „U čemu se istočni bogoslovi razlikuju od sv. Ivana Zlatousta u nauci o primatu sv. Petra?“ U 9:30 s.: Četvrta sekcija stavlja pitanja i riješava ih. U 11:30 s.: Odobravaju se učinjeni zaključci i izbori. Rad se kongresa svršava.

Recenzije.

Elementa Philosophiae scholasticae auctore Dr. Seb. Rein- stadler. Ed. quinta et sexta, Freiburg, Herder, 1911. II sv. mali format, str. XXVII + 499 i XIX + 469, cijena K 7'20, vez. K 8'88.

Ova dva vrlo priručna sveska sadržavaju cijelu filozofiju. U prvom je svesku logika, kritika, ontologija i kozmologija, a u dru-

gom antropologija, narav. bogoslovlje i etika. Već toliki broj izdanja u razmaku od deset godina svjedoči, da je djelo dobro. Osim toga valja u pohvalu tog djela napomenuti, da se obazira makar u kratko — više manje — na sva savremena pitanja u filozofiji, tako se razlaže i pobija neokriticizam, pragmatizam, logički transformizam, govori se opširnije o auktoritetu

(I. sv. str. 211—222), u antropologiji upliće autor u koliko je potrebno fiziologiju životinje i čovjeka — dapače sa slikama i t. d. Pojedine teze pisac obraguje tako, da ponajprije razjasni i razčini dotični pojam, zatim izloži „status quaestionis“, što je za razumjevanje same stvari vrlo korisno, a na koncu s jednim ili s više dokaza dokazuje tezu. Kratku povjest filozofije pisac svome djelu nije dodao, ali se kod pojedinih odsjeka osvrće na pojedine filozof. struje i mnijenja. Ovo djelo osobito preporučujemo početnicima u skolastičkoj filozofiji.

E. L.

Philosophia moralis in usum scholarum. Auctore Victore Cathrein S. J. Editio septima ab auctore recognita et aucta. (Cursus philosophicus pars VI.). Freiburg, Herder, 1911. str. XVIII + 520, cijena K 5:76, vez. K 6:96.

Vrsno ovo djelo imade, kako je kritika općenito priznala, sve prednosti dobre školske knjige. Ono je pisano jasno i pregledno, uz to nije preopširno, a ipak sve napominje, što je od važnosti, te je u svojim izvodima precizno. Sedmo izdanje, što nam predleži, opet je marni pisac u koječemu popravio i proširio. Tako je u uvodu dodao kratku povijest moralne filozofije ili etike, a kod socij. pitanja razjasnio je glavne pojmove iz nacionalne ekonomije. Ako čovjek progje stvarno kazalo, odmah će se uvjeriti o bogatom sadržaju te knjige, u kojoj pisac ne zanemaruje, a da se ne bi obazreo na sva savremena pitanja, koja sežu u moralnu filozofiju n. pr. sloboda savjesti, odnošaj crkve i države, odnošaj crkve spram

škola, odnošaj državne vlasti spram socij. pitanja, smrtna kazan i t. d.
E. L.

P. Nilkes. Obrana u borbi proti modernom bezvjerstvu. I. dio, hrv. prijevod. Spljet, Knjižara sjemeništa, 1911. str. 150, cijena 50 fil.

Nilkes izdao je u njem. jeziku tri sveska kratkih i dobrih odgovora na moderne prigovore proti vjeri i crkvi. Prvi dio tih odgovora izašao je u Apologetskoj knjižnici „Luči“ u hrvatskom prijevodu, pa će sigurno doskora izaći i drugi i treći dio. I kod nas se često čuje ili čita sad ovaj sad onaj prigovor — svaki si takav prigovor neće moći sam riješiti, a opet nema vremena ili sposobnosti, da kakovo oveće djelo te vrste prouči, takav evo neka se posluži hrv. prijevodom Nilkesove „Obrane“, koju ovime osobito preporučujemo.

Samo bi ovgje nešto napomenuli, što nipošto ne umanjuje vrijednost cijelog tog prijevoda, ali će se moći svakako u eventualnom drugom izdanju popraviti i nastojati, da slični nedostaci ne ugju u 2. i 3. svezak. U predgovoru (str. 3) biva čitatelj upozoravan na neka djela, navedena u dodatku, ali u dodatku o tom nema ni govora. Svakako je zgodnije prevesti: *Geschmacksache* sa „stvar ukusa“ nego sa „posao ukusa“. Neispravno je prevedena 19. točka „Schopenhauer i Božji stan.“ *Gefälscht* nije dobro prevedena sa kriv (str. 30). Na str. 35. pod „Slučaj“ ona doskočica u hrv. prijevodu nema smisla, jer se u prijevodu gubi ona igra riječi, što je u njem. originalu. Na str. 91. i 92. prevedeno je *Göthes Gottheit* sa „Božanstvo božje“ i „obo-